

*Szkoła Podstawowa nr 6
im. Romualda Traugutta w Lublinie*

ul. Czwartaków 11, 20-045 Lublin, tel./fax. (81)-533-02-35
e-mail sp6@sp6.lublin.eu, ePUAP:/sp6lublin/skrytka, www.sp6.lublin.eu

*„Świat przyrody jest jedynie
powielonym obrazem Raju” /Paulo Coelho/*

SZKOLNY (EKO) PROJEKT EDUKACYJNY

6. Priorytet polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2021/2022:

***„Wzmocnienie edukacji ekologicznej w szkołach. Rozwijanie postawy odpowiedzialności
za środowisko naturalne.”¹***

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej²:

***„Szkoła dba o wychowanie dzieci i młodzieży w duchu akceptacji i szacunku dla drugiego człowieka,
kształtuje postawę szacunku dla środowiska przyrodniczego, w tym upowszechnia wiedzę o zasadach
równoważonego rozwoju, motywuje do działań na rzecz ochrony środowiska
oraz rozwija zainteresowanie ekologią. (...)”***

Lublin, wrzesień 2021 r.

¹ MEiN, Warszawa, DKO-WNP.4092.46.2021.DB, 08 lipca 2021 r.

² Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 24.02.2021 r., poz. 356), s.14

METODA PROJEKTU W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

Z Podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej³:

„Duże znaczenie dla rozwoju młodego człowieka oraz jego sukcesów w dorosłym życiu ma nabywanie kompetencji społecznych takich jak komunikacja i współpraca w grupie, w tym w środowiskach wirtualnych, udział w projektach zespołowych lub indywidualnych oraz organizacja i zarządzanie projektami.

Zastosowanie metody projektu, oprócz wspierania w nabywaniu wspomnianych wyżej kompetencji, pomaga również rozwijać u uczniów przedsiębiorczość i kreatywność oraz umożliwia stosowanie w procesie kształcenia innowacyjnych rozwiązań programowych, organizacyjnych lub metodycznych.

Metoda projektu zakłada znaczną samodzielność i odpowiedzialność uczestników, co stwarza uczniom warunki do indywidualnego kierowania procesem uczenia się. Wspiera integrację zespołu klasowego, w którym uczniowie, dzięki pracy w grupie, uczą się rozwiązywania problemów, aktywnego słuchania, skutecznego komunikowania się, a także wzmacniają poczucie własnej wartości. Metoda projektu wdraża uczniów do planowania oraz organizowania pracy, a także dokonywania samooceny. Projekty swoim zakresem mogą obejmować jeden lub więcej przedmiotów. Pozwalają na współdziałanie szkoły ze środowiskiem lokalnym oraz na zaangażowanie rodziców uczniów. Projekty mogą być wykonywane indywidualnie lub zespołowo. Uczniowie podczas pracy nad projektami powinni mieć zapewnioną pomoc nauczyciela – opiekuna. Nauczyciele korzystający z metody projektu mogą indywidualizować techniki pracy, różnicując wymagania. Wyboru treści podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, które będą realizowane metodą projektu, może dokonywać nauczyciel samodzielnie lub w porozumieniu z uczniami.

Projekt, w zależności od potrzeb, może być realizowany np. przez tydzień, miesiąc, semestr lub być działaniem całorocznym. W organizacji pracy szkoły można uwzględnić również takie rozwiązanie, które zakłada, że w określonym czasie w szkole nie są prowadzone zajęcia z podziałem na poszczególne lekcje, lecz są one realizowane metodą projektu. Przy realizacji projektu wskazane jest wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych.”

PROJEKTY EDUKACYJNE REALIZOWANE W SP6

Społeczność Szkoły Podstawowej nr 6 im. Romualda Traugutta w Lublinie od 2004 roku realizuje roczne, wewnątrzszkolne projekty edukacyjne. W ramach kolejnych edycji konkursu organizowanego przez Lubelskiego Kuratora Oświaty pt. „*Kształtujemy tożsamość krajobrazu*” wewnątrzszkolne działania projektowe ogniskowaliśmy na kształtowaniu postaw proekologicznych uczniów. Zadania realizowane w ramach projektów (np. Jan Paweł II w naszych sercach i ogrodach”, „*Kształtujemy tożsamość krajobrazu z Janem Pawłem II*”) integrowały treści ze wszystkich przedmiotów nauczania i aktywności agendy Szkoły skupione wokół edukacji przyrodniczej. Praca z wykorzystaniem przestrzeni terenów przyszkolnych, kształtowała postawy w identyfikacji z dzielnicą i miastem. Ze świadomością celów podejmowanych działań, nauczyciele przygotowali praktyczną publikację pt. *Brulion Młodego Ekologa*. Doskonaliśmy dobre praktyki z realizacji zadań projektowych, przekonani o wartości naturalnego środowiska. Doceniamy życiodajny potencjał miejsca, w którym uczymy się i odpoczywamy. Naturalna harmonia zielonych, wolnych od zanieczyszczeń przestrzeni wokół nas stwarza odpowiednie warunki do rozwoju. Pamięamy też, że ekologia to harmonia wewnętrzna każdego z nas. To empatyczna troska o dobrostan psychiczny własny i innych. To zaufanie i właściwe relacje między członkami szkolnej wspólnoty. To zaspokajanie duchowych potrzeb osobowych w zrównoważony sposób. To również zagospodarowanie własnej wolności w granicach, gdy szanujemy prawo do niej innych uczestników życia szkolnego. To wolność od zachowania i postaw przemocowych w każdej sytuacji. Należy podkreślić, iż przyjęta w SP6 strategia rozwoju kultury organizacyjnej oparta na komunikacji *Porozumienie bez przemocy* autorstwa Marschalla Rosenberga⁴ może być gwarantem indywidualnego rozwoju każdego członka szkolnej społeczności. Identyfikując własne uczucia

³ Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 24.02.2021 r., poz. 356), s. 14-15

⁴ Ponowna rekomendacja komunikacji w „*Języku serca*” aut. Marshall Rosenber, *Porozumienie bez przemocy. O języku życia*; Wyd. Czarna Owca 2020 r., wydanie 3 rozszerzone

i potrzeby innych, wyrażamy swoje spostrzeżenia wolne od ocen moralnych. *Pbp* zwane *językiem serca* lub *językiem żyraby* umożliwia samokontrolę i równowagę wewnętrzną. Taka postawa jest również *eko*. Dzięki niej relacje z innymi stają się autentyczne i podmiotowe.

Podobnie jak program wychowawczo-profilaktyczny *Rozumiem siebie, próbuję zrozumieć innych – pomagam* działania proekologiczne mogą mieć źródło w pedagogice Wojciecha Chudego⁵, który sens pedagogicznego powołania zawarł w słowach: „*Zrozumieć człowieka, tylko tyle i aż tyle*”. Realizując projekt edukacyjny, pamiętajmy o ważnej roli towarzyszenia sobie wzajemnie. Nasza wolna, dobra wola otwiera nas na dobro i pomaga zrozumieć świat w całej złożoności następujących w nim procesów. Jesteśmy w niej ważnym, sprawczym podmiotem.

CELE I ZAŁOŻENIA PROJEKTU SZKOLNEGO W ROKU SZKOLNYM 2021/2022

Cel główny projektu: wzmocnienie edukacji ekologicznej w Szkole

Cele szczegółowe:

- rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne w integralnym samorozwoju osobowym ucznia i nauczyciela (samopoznanie, samosterowność, samoocena),
- kształtowanie postaw proekologicznych w integracji z podnoszeniem kompetencji miękkich uczniów.

Założenia projektu:

1. Kształtowanie postaw proekologicznych dotyczy dojrzewania i rozwoju ucznia w każdej ze sfer osobowości. Dlatego w dokumencie projektu przywołano charakterystykę absolwenta Szkoły, by w tej perspektywie zidentyfikowali treści proekologiczne z *Podstawy programowej* i programu nauczania danego przedmiotu (tabela nr 1).
2. Ważną kanwą pracy wychowawczej są wartości wpisane do programu wychowawczo – profilaktycznego Szkoły w roku szkolnym 2021/2022. Dlatego w dokumencie projektu przywołuje się tę perspektywę, planując zdania na każdy miesiąc nauki (tabela nr 2).
3. **Uczniowie klas V-VIII realizują projekty edukacyjne indywidualnie lub grupowo w wybranych przez siebie, zgodnych z indywidualnymi stylami uczenia się, zainteresowaniami i pasjami przedmiotowymi zakresach tj.: przyrodniczym, biologicznym, fizycznym, chemicznym, technicznym lub matematycznym.**
4. **Każdy uczeń klas V-VIII realizuje jeden projekt o tematyce ekologicznej.**
5. Nauczyciele współpracują ze sobą w zakresie zapewnienia wsparcia projektowego każdemu uczniowi.
6. Nauczyciele ustalają i wyznaczają spośród siebie opiekunów danego projektu.
7. W realizację zadań projektowych włączają się wszyscy członkowie społeczności szkolnej i agendy Szkoły takie jak biblioteka, świetlica szkolna, stołówka.
8. Wszyscy uczniowie na zajęciach obowiązkowych z różnych przedmiotów poznają treści dotyczące edukacji ekologicznej.
9. Uczniowie animowani są przez nauczycieli do realizacji zadań w formie określonej w planie ogólnoszkolnych zadań projektowych (tabela 2).
10. Nauczyciele języka polskiego i języków obcych wspierają uczniów w zakresie funkcjonalnego wykorzystania języka, a nauczyciele informatyki w zakresie stosowania technologii informatycznych.
11. Uczeń:
 - 1) otrzymuje kilka propozycji, aby wybrać jeden temat projektu z przedmiotu swojego zainteresowania, uzdolnień i pasji;
 - 2) rozumie i stosuje zasady realizacji projektu w tym jego oceny;
 - 3) doświadcza bieżącego wsparcia od nauczyciela w trakcie indywidualnych lub grupowych konsultacji i porad;
 - 4) podczas realizacji zadań projektowych doskonali umiejętności przedmiotowe i kompetencje miękkie.

Czas realizacji projektu: październik 2021 – maj 2022

⁵ Wojciech Chudy, *Pedagogia godności. Elementy etyki pedagogicznej*, KUL 2009, Prace Wydziału Nauk Społecznych

PRIORYTET W INTERPRETACJI MINISTERSTWA EDUKACJI I NAUKI

Uczniowie „od przedszkola mają (...) wpajany szacunek dla środowiska naturalnego. Uczą się, że dbanie o środowisko jest obowiązkiem nas wszystkich. W dużym stopniu uzależnione jest ono od naszych codziennych nawyków i sposobu prowadzenia gospodarstwa domowego. Podczas zajęć dzieci kształtują właściwe nawyki, ucząc się oszczędzania energii, wody, surowców, segregowania i wtórnego wykorzystania odpadów, a także ekologicznego postępowania z wytworami technicznymi. Uczą się o zmianach klimatu, poznając złożoność problematyki. Realizują te treści na przyrodzie, geografii, chemii, fizyce oraz biologii.

Przykładowe treści nauczania z zakresu edukacji ekologicznej z *Podstawy programowej kształcenia ogólnego na poziomie szkoły podstawowej*:

- Przedmiot **technika** – przyjmowanie postawy proekologicznej; postawy odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska; kształtowanie umiejętności segregowania i wtórnego wykorzystania odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu; eko-technologie pomocne w ochronie środowiska; ekologiczne postępowanie z wytworami technicznymi, szczególnie zużyтыми.
- Przedmiot **geografia** – wpływ działalności człowieka na atmosferę na przykładzie smogu, inwestycji hydrologicznych na środowisko geograficzne, rolnictwa, górnictwa i turystyki na środowisko geograficzne, transportu na warunki życia i degradację środowiska przyrodniczego, konflikt interesów człowiek-środowisko, procesy rewitalizacji i działania proekologiczne.
- Przedmiot **biologia** – uczeń przedstawia porosty jako organizmy wskaźnikowe, ocenia stopień zanieczyszczenia powietrza tlenkami siarki, wykorzystując skalę porostową; przedstawia odnawialne i nieodnawialne zasoby przyrody oraz propozycje racjonalnego gospodarowania tymi zasobami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.
- Przedmiot **chemia** – uczeń: wskazuje przyczyny i skutki spadku stężenia ozonu w stratosferze ziemskiej; proponuje sposoby zapobiegania powiększaniu się „dziury ozonowej”; wymienia czynniki środowiska, które powodują korozję; opisuje obieg tlenu i węgla w przyrodzie; projektuje i przeprowadza doświadczenie potwierdzające, że powietrze jest mieszaniną; opisuje skład i właściwości powietrza; wymienia źródła, rodzaje i skutki zanieczyszczeń powietrza; wymienia sposoby postępowania pozwalające chronić powietrze przed zanieczyszczeniami.”⁶

Podmiotowe i holistyczne podejście do rozwoju osobowego ucznia zawiera się także w bieżącej indywidualizacji pracy z dziećmi i młodzieżą, w perspektywie rozwoju sfer osobowości każdego ucznia.

Niech zatem realizacji projektu towarzyszy zapał, kreatywność i czułość wzajemnych relacji. Niech towarzyszenie uczniom będzie źródłem pedagogicznej satysfakcji nauczycieli. Praca na pozytywnych emocjach takich jak poczucie sprawstwa, przyjemność wspólnej pracy wraz z zadowoleniem z jej efektów zminimalizuje stres towarzyszący codzienności.

Zapraszam do realizacji projektu w radosnym przekonaniu, że:

*"Tobie została powierzona Ziemia jak ogród, rządz nią z mądrością" /św. Franciszek z Asyżu/
a "... wszystkie stworzenia duże i małe, wszystkie rzeczy małe i wielkie, ... uczynił Pan"*

Danuta Nowakowska-Bartłomiejczyk

⁶ Podstawa programowa wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego – Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. (Dz.U. z 24.02.2017, poz. 356)

MAŁA BIBLIOGRAFIA:

1. Definicje: <https://www.ekologia.pl/>; <https://swiatoze.pl/ekologia-co-to-jest-i-czym-sie-zajmuje/>
2. **Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej**, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 24.02.2017 r., poz. 356) <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170000356/O/D20170356.pdf>
3. Ośrodek Rozwoju Edukacji: projekt *Bezpieczna+ czy edukacja globalna*: <https://www.ore.edu.pl/2015/04/edukacja-globalna/>
4. Antoni Skowroński *Ekofilozofia jako praktyczna filozofia przyrody*; fragment w: <https://www.jstor.org/stable/43408667>
5. *Wybrane etyczno-filozoficzne aspekty ochrony środowiska*; red. Magdalena Terlecka https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/6228/Aspekt_etyczno_filozoficzny.pdf?sequence=1&isAllowed=y
6. Filozofia głębokiej ekologii: <https://pracownia.org.pl/o-pracowni/filozofia-glebokiej-ekologii>
7. Treści dotyczące edukacji ekologicznej obecne w polskich szkołach: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/tresci-dotyczace-edukacji-ekologicznej-obecne-w-polskich-szkolach>
8. Lucyna Roeske, "DBAJMY I SZANUJMY PRZYRODĘ" PROGRAM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ DLA KLAS I - III <https://szkolnictwo.pl/index.php?id=PU6097>